

Drazí čtenáři,

vzpomínáte? Snad každý jsme v mládí zbožňovali nějakého románového či filmového hrdinu. V lepším případě nahradil kamaráda či kamarádku, nezřídka zprostředkovaně pokřtil potomka. Dle svědectví řady spisovatelek bývá výběr jména románové postavy větším oříškem než obdobná volba pro syna či dceru. Na jménu skutečně záleží, svého nositele definuje a předurčuje. Nebývá zvykem, aby si člověk křestní jméno měnil. Zkrátka se s ním sžije. Výhodu mívají potomci urození, dostávají jmen více a mohou posléze volit. Také řeholnice a řeholníci si spolu s papežem svá slavnější křestní oslovení vybírají. Upřednostňují jména historických osob, kterých si váží a jimž se chtějí ve zralém životě podobat. Obdobnou filozofii zastávají brněnští Romové. Po Cejlu dnes běhají nejen malí Ronaldové a Dolorézky, ale také Rolex, Armani a Versace. Jen o pár ulic dál bylo možné číst na náhrobcích jiná jména, tedy než je setřel čas. Zůstala v klášterních dokumentech: Eurosina, Haverie, Peregrina, Jolenta, Nývarda, Albeřice... jinde se připomínají navzdory věkům: Choten, Vrš, Bušek, Oneš, Lacek, Záviš, Mikš, Pavlín... Jednou zase ožijí, byť spíše literárním životem. Seznámení s novými idoly na černobílých stránkách přeje

Libor Kalina

MÁM RÁD

Jan Pilař
(úryvek)

Telefonní seznam jmen nenosím
v hlavě
mám rád obyčejné věci
cvrčka v trávě
pomalovaný hliněný džbán
zázračnost řeči
kruhy na vodě pád kamene
a rudý jazyk plamene

3 otázky pro Miroslava Koupila

Památník letos ožil, mimo jiné akce, také výstavou s názvem Novátor Ladislav Novák. Považujete se za jeho žáka?

Ano, považuji se za jeho žáka. A to doslova. Na třebíčském gymnáziu byl Ladislav Novák nejen mým učitelem češtiny a dějepisu, ale také třídním učitelem. Ve 4. ročníku ve volitelném předmětu Literární seminář nám pouštěl ukázky své fónické poezie, která vyšla v šedesátých letech ve Švédsku na gramodeskách. Kromě toho nám čas od času nechal po třídě kolovat svoje katalogy froasází ze zahraničních výstav. Ladislav Novák byl pro nás osobností v pravém smyslu slova. Pod jeho vedením jsem se zdokonaloval v uměleckém přednesu, účastnil se recitačních soutěží a vystupoval na třebíčských kulturních akcích a slavnostech.

Jakou roli hraje poezie dnes?

O poezii se tvrdí, že je kořením života. To mohu potvrdit. Poezie nás učí život pozorně vnímat a všímat si věcí i situací, které jsou pro nás mnohdy zcela běžné a přehlédnutelné, někdy naopak krkolomné a zapeklité. Poezie učí přijímat život se vším všudy takový, jaký skutečně je. Se smutkem, úsměvem i humorem. Tady plně platí rčení „Poezie s námi byla, je a bude.“

Musí být experimentální poezie nezbytně akční, aby oslovila své příjemce a konzumenty?

Performance pohybové nonsensové poezie v mém pojetí je o hodně vzdálena často nudnému, monotónnímu čtení veršů z papíru. Při ní nesmlouvavě jdu, jak se říká, „s kůží na trh“. Znamená to verše nejen napsat, ale také je herecky podat přítomnému publiku pomocí mimičky obličeje, gestikulace a pohybu těla. Pro oči a uši diváka to představuje originální akční zážitek. Poezie se tím pádem stává jakýmsi lákavým nápojem, který si divák může plnými doušky vychutnávat. V tomto směru vynikal rakouský experimentální básník Ernst Jandl. Snažím se v jeho tvůrčím duchu pokračovat a interpretační možnosti performancí pohybové nonsensové poezie o kousek dál posunout.

PaedDr. Miroslav Koupil (1956), pedagog, experimentální básník, výtvarník a performer, uskutečnil na osmdesát výstav kaligramů, morseogramů a performancí své pohybové nonsensové poezie v tuzemsku, Polsku a na Slovensku, dosud vydal bezmála tři desítky bibliofilů s vlastní poezií.

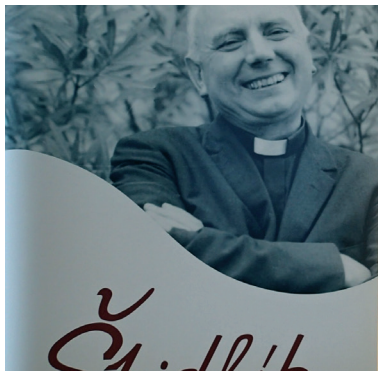
Tomáš Josef kardinál Špidlík

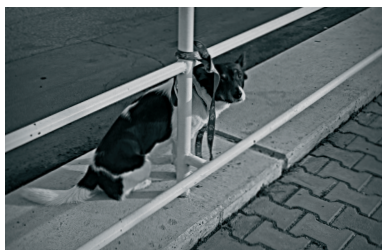
Jestliže je Jan Pavel II. všeobecně považován za papeže, který vykonal mnohé pro opětovné sblížení západní a východní církve, pak má na tomto jeho obrazně řečeno dobře osetém poli nemalé zásluhy také Moravan Tomáš kardinál Špidlík, který v Římě patřil mezi nejzasvěcenější znalce pravoslavné spirituali-

ty. Rodák z Boskovic absolvoval tamtéž gymnázium a začal studovat latinu a českou literaturu na brněnské Masarykově univerzitě. Po uzavření vysokých škol nacisty byl jako zázrakem propuštěn z transportu do koncentračního tábora a vstoupil do jezuitského noviciátu, pokračoval na Velehradě ve filozofickém studiu. Po válce byl vyslán na teologickou fakultu do Maastrichtu, kde přijal kněžské svěcení. V padesátých letech, kdy mu byl znemožněn návrat do vlasti, studoval na Papežském orientálním institutu v Římě, kde posléze působil jako docent. Přednášel rovněž na Papežské gregoriánské univerzitě, hostoval na řadě dalších univerzit, také v USA, Indii a Kongu, úzce a dlouhodobě spolupracoval s Radiem Vatikán. Jeho bezmála legendární páteční promluvy, určené krajanům, byly souběžně překládány do řady dalších jazyků, je autorem dlouhé řady knih, vedle teologických otázek se zabýval také mezioborovými tématy (za všechny práce *Vědy – umění – náboženství: protiklad nebo soulad?*), psal však také mravoučné texty a pohádky pro děti. Kniha *Profesor Ulipispirus a jiné pohádky* (Velehrad 2000, il. Jan Knap) byla vydána již v exilu, ve spolupráci s Františkem Michalčíkem (pod pseudonymem Špik a Mik: *Ulipispirus a jiné pohádky*, Brixen 1971). Umění obecně a zejména pak vizuální a filmová tvorba byly jeho oblíbenými zdroji zájmu. To a řadu dalších zajímavostí přináší návštěvníkům Památníku výstava Tomáš Špidlík, z celého srdce, věnovaná stému výročí jeho narození. Nechybí v ní vedle řady unikátních fotografií hned pět portrétů od naivistického malíře Alexandra Iščenka. Do rajhradského letního refektáře výstavu od 7. září do 21. listopadu zapůjčilo Muzeum regionu Boskovicka.

(ctrl)

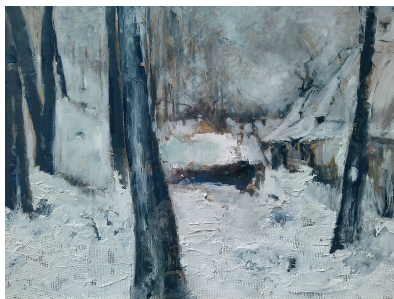
Do třetice fotografie

V pořadí třetí letošní výstava fotografií, připravenou v Památníku ve spolupráci s Institutem výtvarné a reklamní fotografie Photogenia, otevře 16. října v 18 hodin tradiční vernisáž. V jižním křídle rajhradského klášterního konventu se návštěvníci setkají se třemi

relativně samostatnými kolekcemi. Snově komponované snímky k veršům prokletého básníka Artura Rimbauda veřejnosti poprvé představí docent Miro Švolík. Současný vedoucí pražského Ateliéru na Art & Design Institutu se dlouhodobě věnuje inscenované a aranžované figurální fotografii. Odlišně pojatý cyklus nabídne Roman A. Muselík, člen legendární brněnské umělecké skupiny Bratrstvo, který se soustředí na dokumentární, spontánní a imaginativní živou fotografii. Jeho práce charakterizuje výrazná barevnost a světelná stylizace, podtrhující psychologicky a sociálně působivý záznam reality. Zde ukázka z cyklu Čekající psi. A konečně třetí oddíl výstavy zaplní vybrané práce frekventantů dálkového studia tvůrčí fotografie, dokumentující nejnovější tvůrčí trendy. (klk)

Krajiny malířova srdce

S jedenáctiletým odstupem se návštěvníci rajhradského kláštera opět setkají s obrazy výtvarníka Zdeňka Bernáta, tentokrát krajinomalebnými. Prostory takzvané „ledárny“, nejchladnějšího místa v areálu, nabídnou kulisu Bernátovým olejům v termínu 25. 9. – 31. 10. Rodák z Dobřic u Přerova (nar.

1950) působí již řadu let na ZUŠ v Ořechově a Modřicích. Vyučený malíř vystudoval uměleckou fotografii na UMPRUM Brno u K. O. Hrubého a kresbu u E. Ranného. Od 80. let vystavoval své obrazy hojně ovlivněné surrealismem v Brně v Galerii mladých, v Divadle Bolka Polívky, v Divadle Husa na provázku nebo v klášteře Rosa Coeli v Dolních Kounicích. Jeho výtvarnému rukopisu se mezitím však mohli obdivovat rovněž návštěvníci Českého kulturního centra ve Vídni, ze zahraničních výstav si autor cení své profilové výstavy v baskickém městě Eibar (severní Španělsko, rodiště Ignáce z Loyoly). Na snímku obraz s názvem Stará fara v Dětrichově. (ctrl)

Maturita 2022 pouze za 777 korun!

V propagačním textu publikace *Tvoje státní maturita 2022: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA* z nakladatelství Gaude-top čteme následující: „Publikace představuje efektivní způsob přípravy na státní maturitu 2022 z českého jazyka a literatury. Cílem je osvojit si praktické a teoretické znalosti a dovednosti nezbytné ke zdárnému složení státní maturity v roce 2022.“ Prakticky totéž najdeme v anotaci k sesterským publikacím *Tvoje státní maturita 2022: MATEMATIKA* a *Tvoje státní maturita 2022: ANGLICKÝ JAZYK*. K čertu se školní docházkou! Nač se handrkovat s nevyzpytatelnými

vyučujícími, číst desítky knih, psát otravné diktáty, eseje, slohová cvičení, řešit domácí úkoly, smolit čtenářský deník, zdržovat se mimoškolními aktivitami... Stačí vysolit v knihkupectví 3 x 259 Kč (doporučená cena), „našrotit“ necelých 544 (160+192+192) stránek a českou maturitu 2022 udělá i průměrný kočkodan! (drk)

At' žijí knihy a knihobudky

Občanské sdružení Astra Coeli otevřelo v minulých dnech sousedskou knihovničku na náměstí u synagogy v historickém městě Dolní Kounice. Bude sloužit pro bezplatné sdílení kvalitní literatury mezi občany města a v nemenší míře si klade za cíl podpořit čtenářství v současné době překotně bobtnajících digitálních médií a sociálních sítí. Součástí knihobudky je také vývěska, na které hodlají členové místního Spolku pro rozvoj komunitního života, propagace knihobudek a ochranu krajiny zveřejňovat pozvánky na dostupné kulturní akce pro své spoluobčany. Knihy z obývacích pokojů a ložnic vyrážejí do ulic. Ne snad proto, že by mizely veřejné knihovny (ročně je uzavřeno už několik let zhruba deset). V minulém roce v ČR fungovalo přes 5 tisíc veřejných knihoven pro více než jeden a čtvrt milionu registrovaných návštěvníků, kteří si vypůjčili a většinou tedy i přečetli úctyhodných 50 milionů svazků. Milovníci čtení kvitují, jsou-li knihy více vidět také proto, že roste konkurence v podobě elektronických a fónických knih. Elektronických titulů v češtině vychází ročně už na pět tisíc (oproti patnácti tisícům klasicky tištěným), na audionosičích načtených knih rovněž rapidně přibývá, původní určení pro nevidomé a slabozraké přerostlo v průmysl zážitkového poslechu uspokojující nejen dálkové řidiče a noční vrátné. (drk)

Ohlédnutí za „Životem v době korony“

Ve středu 22. září 2021 přivítá Památník mladé literáty. Pro účastníky 15. ročníku Skryté paměti Moravy je připraveno slavnostní odpoledne, na kterém budou předány ceny finalistům. Ani letos nejsou jejich jména překvapením, výsledky soutěže schválené Radou Jihomoravského kraje byly zveřejněny již v červnu. Odborná porota, v níž letos zasedla Olga Jeřábková, Romana Macháčková, Anežka Soukupová, Tomáš Jeřábek a Libor Kalina, vybrala z více než dvou set soutěžních příspěvků celkem šestnáct textů, jejichž autory navrhla na udělení cen, čestných uznání a mimořádně také pochval poroty. Hosté se mohou těšit na autorské čtení laureátů Adély Vokušové z Prahy a Šimona Latýna z Prostějova. Prostory klášterního letního refektáře rozezní Klarinet kvartet Brno. Na závěr bude zástupci Jihomoravského kraje vyhlášen 16. ročník literární soutěže a jeho nové téma. Slavnostním odpolednem provede přítomné moderátorka Monika Brindzáková. Před zahájením oficiálního programu bude možné navštívit aktuální výstavy Památníku, stálé expozice či historickou benediktinskou knihovnu. (ap)

Nejblíží akce v Památníku

22. 9. Skrytá paměť Moravy

25. 9. Den otevřených ateliérů – 10.00 a 14.00, komentovaná prohlídka výstavy Novátor Ladislav Novák, interaktivní výtvarné a slovesné dílny nejen pro děti

25. 9. Vernisáž výstavy obrazů Zdeňka Bernáta, 15.00 hodin